

Foreningen af jyske Landboforeninger	950 Kr.
Fyens Stifts patriotiske Selskab	275 —
De samvirkende Landboforeninger i Sjællands Stift	550 —
Maribo Amts økonomiske Selskab	145 —
Bornholms landøkonomiske Forening	80 —

Landbrugsministeriet, den 24de Oktober 1901.

Ole Hansen.

H. Gram.

Til

Husmandsskolekommissionen.

2. Skrivelse af 2den Oktober 1901 fra Højskoleforstander Anders Jørgensen, Høng.

Idet jeg med Glæde hilser den nye Tilstræbelse til Husmandsbrugets Fremme, nemlig Oprettelsen af en eller flere Husmandsskoler, er der dog en Side af Sagen, jeg tillader mig — før Begyndelsen sker — at henlede Opmærksomheden paa, nemlig:

Saavidt jeg kender Hr. Lærer Nielsen-Klodskovs Tanke, saa er det denne: At Husmandsskolen skal kunne give — ikke blot teoretisk, men ogsaa praktisk Vejledning i Driften af det lille Land- og Havebrug, i Køernes Røgt og Pleje, i Svinenes Opdræt, i Hønsehold, i Gødningens Behandling og Benyttelse, i Biavl, Frøavl, Husflid — og hvad det nu alt hedder, som Fremtidens Husmænd skal lære. — Men hvis en saa omfattende Uddannelse skal kunne erhverves paa en og samme Skole, saa vil dette kræve en saa stor Stab af udmærkede Lærerkrafter (og de bedste er jo her ikke for gode) saa Skolen vil blive saare kostbar at sætte i Gang og holde gaaende — saa kostbar, saa det hele rimeligvis vil sprænges og visne. — Men dette bør ikke ske — dertil er Sagen alt for god og af for stor Betydning for vort Folks Fremtid.

Gribes Sagen derimod saaledes an, at Husmandsskolen væsentlig kun arbejder teoretisk Vinteren igennem og kun med enkelte praktiske Fag ved Siden, medens Eleverne iøvrigt ellers i Sommertiden drager ud til Landets driftigste Husmænd (og disse ere jo lette at finde ved Hjælp af Landboforeningerne), saaledes at i flere Tilfælde kun en, men ellers to og to Elever opholdt sig en eller to eller tre Maaneder paa hvert Sted ad Gangen, alt eftersom det var Land- og Havebrug, eller Kvægets Røgt, eller Svine- og Hønsehold, eller Biavl eller hvad andet, de ønskede at vejledes praktisk i — ja, saa vilde det dyre Lærerhold og de store Driftsomkostninger ved Husmandsskolen for en stor Del kunne spares. Og saa vilde endda det allervigtigste kunne opnaas, nemlig: Den praktiske Dygtighed. Ti Ingen kan bedre undervise heri, end Saadanne, der selv har kæmpet sig frem til erhvervet Dygtighed. Og naar saa saadanne „Læremestre“, som de praktiske Husmænd jo vilde kunne være fik 20 Kr. maanedlig for hver Elev (og dette var altsaa den Understøttelse, som Lærlingene maatte erholde af Staten) samt desuden de unge Lærlinges Arbejde i Tilgift, saa vil Husmændene i deres Lærervirksomhed ikke blot være tilfredse (det tror jeg da), men saa vil de ogsaa være vel tjente med at være „Lærere“. Og samtidig ville